

Foto: Thomas Norrman

Fåglar i Strömsholms naturreservat

**Stefan Johansson
Kolbäck 14 december, 2007**

Strömsholms naturreservat

Billingen, Borgåsund, Ekholmen/Lindholmen/Häggholmen, Jordmarken/Stavsholmen, Lagårdssjön, Utnäs och Österängen.

Strömsholms naturreservat ligger inbäddat i en kulturhistorisk bygd med unik flora och fauna i en särpräglad natur. Landskapet karakteriseras av dungar med ädellövskog, öppna ängsmarker med flerhundraåriga hagmarksträd, betade strandängar, vidsträckt vatten och bladvassbälten. Området kan med fördel besökas året runt. Totalt har ca 230 fågelarter observerats.

För mer information:

www.u.lst.se/u/amnen/Naturvard/Naturresevat/HallstahammarStrömsholm/
och <http://hem.bredband.net/hallstarapporter/>

Karaktärsarter

Vår och höst

I början av våren rastar sångsvan, gäss och andra andfåglar. Längre fram anländer brushane, dvärgbeckasin och andra vadare till strandängarna. Under hösten provianterar nötkråka i lundarna. På ängar och fält rastar lärkor, piplärkor och sparvar. I Mälaren samlas fiskande storskrake.

Sommar

Sjungande näktergal, gräshoppsångare och spelande kornknarr hörs under nätterna. Grymtande vattenrall och tutande rördrom låter från Mälarens vassbälten. Rosenfink och ortolansparv sjunger i ängs- och hagmarker och i lundarna härmsångare. Över himlen jagar lärkfalk.

Vinter

Fjällvråk och varfågel övervintrar. Snösiska ses i flockar av gråsiska och vid de strömmande vattnen finns strömstare.

Året runt

Bl.a. havsörn, kattuggla, mindre hackspett och stenkäck.

Häckfåglar

Bl.a. årta, skedand, brun kärrhök, bivråk, svarttärna, kungsfiskare, gulärta, kärrsångare och skäggmes.

Under sträcket

Under våren rastar bl.a. bläsgås, spetsbergsgås, sjöorre, salskrake och dvärgmås. Pilgrimsfalk jagar vårligen i området. I juli/augusti pågår ett intensivt sträck av tärnor och måsar i Mälarens södra del. Under hösten rastar bl.a. rödstrupig piplärka, blåhake och vinterhämspling.

Tillfälligt

Fjällgås, rödglada, rödspov, dammsnäppa, smalnäbbad simsnäppa, dubbelbeckasin, mindre sumphöna, kustlabbe, kentsk tärna, berguv, härfågel, sommargylling, vassångare, höksångare, mindre flugsnappare, svarthakad buskskvätta, pungmes och videsparv.

Vägbeskrivning

Strömsholms naturreservat

Från E18: Tag väg 252, avfart 125 mot Kolbäck och fortsätt ca 6 km till reservatsskylten. Här finns informationstavla med karta som beskriver reservatet. Lagårdssjön som är områdets främsta fågellokal ligger ytterligare ett par hundra meter längre söderut.

Från E20: Tag väg 53 mot Västerås. Sväng av väg 53 till väg 252 mot Strömsholm. Fortsätt ca 5 km fram till reservatsskylten efter Borgåsund. Här finns en informationstavla med karta som beskriver reservatet.

Billingen

I Strömsholm tag av från väg 252 mot Munktorp. Fortsätt 3,5 km till Stenby och sväng vänster mot Ullvi. I Norrsylta, 1 km, sväng vänster mot Dävö. Kör ytterligare 2,7 km och sväng höger i T-korsningen. I nästa T-korsning, 1,1 km, följ skyltning mot Billingen. Parkera vid informationstavla med karta som beskriver reservatet.

Avstånd från Strömsholm ca 10 km.

Borgåsund

Från Strömsholm tag väg 252 söderut, mot Eskilstuna, ca 1 km till samhället Borgåsund. Bästa observationsplats är parkeringen mellan vägen och järnvägen, alldeles före bron. Här finns informationsskylt, bänkar och bord.

Ekholmen, Lindholmen, Häggholmen

Tag väg 252 till Strömsholm. Åk mot Herrskogen/Munktorp. Kör 300 meter och följ skyltning mot Djursjukhuset, strax före järnvägen. Kör 800 meter till T-korsning och sväng höger. Fortsätt över järnvägen och ytterligare 2 km.

För **Häggholmen**: Sväng vänster. Kör 200 meter och parkera vid informationstavla med karta som beskriver reservatet.

För **Lindholmen**: Fortsätt rakt fram ytterligare 800 meter och parkera vid informationstavla med karta som beskriver reservatet.

För **Ekholmen**: Parkera vid Lindholmen. Gå ca 400 meter österut genom holmen och över ängsmarken.

Jordmarken/Stavsholmen

Tag väg 252 från Strömsholm söderut mot Eskilstuna. Passera genom Borgåsund och sväng första väg höger efter bron, skyltning mot Jordmarken. Kör över järnvägen och sväng vänster. Fortsätt 300 meter längs med järnvägen. Sväng höger och parkera vid informationstavla med karta som beskriver reservatet.

Gå längs grusvägen, ca 300 meter och sök höjd vid dubbelgranen för att spana av strandängarna. Fortsätt vidare längs grusvägen ca 600 meter till ladan för att komma till Stavsholmen och ytterligare 400 meter för att nå stranden och Mälaren.

Lagårdssjön

Följ väg 252 söderut från Kolbäck, mot Eskilstuna. Sjön ligger, med Strömsholms slott som fond, ca 3 km efter Kolbäcks kyrka. Under 2008 kommer sexton parkeringsplatser, observationsplattform och ramp anpassad för rörelsehindrade att uppföras i anslutning till vägen.

Utnäs

Från väg 252 i Strömsholm följ skyltning mot Slottet. Fortsätt ca 2,6 km till informationstavla med karta som beskriver reservatet.

Österängen

Från väg 252 i Strömsholm följ skyltning mot Slottet. Kör förbi slottet och parkera i anslutning till bron vid informationstavla med karta som beskriver reservatet. Avstånd från väg 252 ca 1,2 km.

Skådartips

Billingen

En försommarnatt till morgon är väl värd att uppleva här. Vandra runt i hagmarken och lyssna efter sjungande nattfåglar. Utnyttja vägen över den stora ängen i morgonljuset och följ den in i lundarna mot Billinge udd. Förutom vägen finns ett stigsystem. Följ vassen tillbaka till den stora ängen om du kommer bort dig.

Billingens stora och varierade områden bjuder till många vägval.

En intressant tur leder ut på Bärlingen och vidare till fågeltornet vid Stora sumpen:

Följ vägen från parkeringen in i kohagen. Håll vänster och ta dig upp på höjden i lövdungen vid vassen. Härifrån har du sikt över strandängar och del av Mälaren. Fortsätt norrut längs skogsbrynet. Stanna gärna till på udden av Bärlingen. Härifrån kan du spana av våtmarkerna och bladvassområdet vid Smörhålet. För att se Mälaren ta dig längre söderut och upp på holmens hällar i skogen.

Fortsätt ner till vägen på den stora ängen. Gå åt vänster upp i lövbrynet. Följ stigen till höger mot fågeltornet. Från tornet har du sikt över Stora sumpen och Sandholmarna. Ta dig runt våtmarken västerut tillbaka mot parkeringsplatsen men vik av ner mot vassen innan du kommer fram till Palmska lunden. Här finns en stätta och möjlighet att på bl.a. spänger ta sig ut till Sandholmarna genom vassen. Vattenrika år rekommenderas stövlar. På Sandholmarnas betade strandängar rastar det ofta lärkor m.m. under sträcket. Åter på Billingen igen följ hagen i brynet tillbaka till parkeringsplatsen. Tänk på att vandra varsamt på ängarna under häckningstid.

Dvärgbeckasinspelet över Stora Sumpen startar i slutet av april.

Kattugglor ropar regelbundet under hela våren.

Flera rödromsrevir finns inom hörhåll.

Under sommaren jagar ofta lärkfalkar över betesmarkerna.

Borgåsund

Islossningen är tidig här och då samlas en hel del änder. Missa inte att kolla av under broarna vintertid, även om is ligger på Mälaren är det ofta isfritt här.

Sjöfågel rastande både vår och höst. Vårens salskrakar ligger ofta i vasskanterna.

När norsken i slutet av april går upp i åmynningen, österut i Freden, för att leka finns mängder storskrake på plats. Området längs vägen ut till Strömsvik brukar vara ett säkert ställe för bl.a. kärrsångare. Sväng av väg 252 mot Strömsvik.

Ekholmen, Lindholmen, Håggholmen

Fälten som sträcker sig mellan djursjukhuset och holmarna är bra rastplatser vår och höst.

Vägen är periodvis i dåligt skick. Våren bjuder ofta på flockar av svanar, gäss och vipor.

Sommartid hörs ofta bl.a. kornknarr. Kärrsångare sjunger årligen vid första diket, 500 meter efter järnvägsövergången. Sensommarens, sista halvan av augusti, blåhakar ses regelbundet längs samma dike. Parkera på mötesplatsen eller på åkerholmen, här finns också goda chanser

att höra ortolansparv i maj/juni. Gå bland de höga örterna i dikeskanten. Ofta har blåhakarna förkärlek till området närmast det vita pumphuset. I slutet av augusti rastar regelbundet rödstrupig piplärka. Även andra lärkor och fältsparvar uppskattar stubbåkrarna. Möjligheter till riktigt bra rovfågelsträck finns på hösten. Vintertid kan gödselstukorna på åkrarna dra till sig fågel. Flera varfåglar har vinterrevir i området. Strandängarna och holmarnas ädellövsskogar är väl värda att besöka året runt. En försommarmorgon med bl.a. flera sjungande härmsångare, rosenfink och ropande tranor är en upplevelse.

Lagårdssjön

Lagårdssjön är områdets främsta rast- och sträcklokal.

Från observationsplattformen på åkerholmen har man god sikt över sjön, strandängarna och Linnékällan, med öppet vatten året runt. Årligen rastar stora ansamlingar av gäss vår och höst. Finns endast enstaka gäss här pröva med fälten ut mot Lindholmen eller vid Utnäs. Vattenrika vårar ger blöta strandängar med mycket rastande vadare, simänder och måsar, speciellt i den norra delen. Ta god tid på dig att leta i områdena med högre gräs.

Första veckorna i maj är ofta bästa tid.

Svarttärna häckar vissa år i den södra delen. De ses bra från den lilla grusvägen jämte hagen mellan avfarterna till Herrskogen och till Slottet. Härifrån har man också uppsikt över tillfälliga våtmarker som de betande korna skapat.

Trots trafiken har man ofta gott utbyte av nattfågellysning.

Under hösten ligger de flesta simänderna i de södra delarna.

Höstens sträckande rovfåglar upptäcks oftast i nordost och många viker sedan av västerut. En hel del fågel rastar på fälten i norr. Goda möjligheter att se bl.a. kungsfiskare finns om man kör grusvägen mot Mölntorp, 150 meter norr om åkerholmen. Parkerar vid jordgubbsodlingen och går ner till ån.

Utnäs

Spana av de öppna markerna längs vägen efter bl.a. rastande gäss under våren och tättingar under hösten. Sommartid är området bra för nattsjungande fåglar. Lyssna av vassarna, hagmarkerna och fälten från vägen.

Jordmarken/Stavsholmen

På de nyrestaurerade strandängarna rastar bl.a. vadare, framför allt under våren. Flockar av ärlor och piplärkor ses i de betade hagarna under flyttningen. Rördrom och sumphöns finns i vassarna.

Häger- och skarvkolonin på Stavsholmsskäret ses bäst från udden i sydväst. Följ vägen i hagen fram till sandstranden och sedan strandlinjen söderut. Spana av Mälaren efter bl.a. dykänder och måsfågel. Under våren flyger mängder gäss ut till de öppna vattnen i skymningen.

Kattugglor ropar regelbundet.

Flera par fiskgjusar finns i grannskapet.

Vattenrika år rekommenderas stövlar för att ta sig ut till Stavsholmen.

Österängen

Vår och höst finns ofta mycket småfågel i lövbrynen, speciellt vid väderomslag till det sämre. Under sommaren ses törnskator och ibland rosenfink i slånbarssnåren. Uggleungar hörs från ekholmar och lundar. Fram på höstkanten provianterar nötkräkor i hasselsnåren. Vassarna ner mot Freden är bra för bl.a. skäggmes. Från sen höst till tidig vår finns ofta flera strömstarar i forsarna vid slottet och nedströms. Forsärla ses årligen, främst under sensommaren.

Kungsfiskare fiskar regelbundet ner mot åmynningen. Delar av ån är oftast isfri vintertid.

En bra vandringsväg är att följa strömmarna vid slottet ner till de öppna ängsmarkerna och fortsätta längs ån ner till bryggan. För att smidigast komma ut till holmar och ängsmarker följ stigen 50 meter före bryggan. Fortsätt utmed strandängarna så långt som önskas och gå sedan över ängsmarken upp till skogsbrynet. Vandra vidare i brynet eller på ridstigarna tillbaka mot slottet. Det fungerar också att gå ut på den asfalterade vägen och tillbaka till parkeringen. Norr om vägen, i Djurgårdsskogen, finns ett utmärkt stigsystem. Besökare tar sig torrskodda runt i området.

Notera

Låt häst ha företräde gentemot bil.